

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2021 roku, Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie z powództwa Gminy M. O., w imieniu której działa zarządca nieruchomości (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. przeciwko D. W. o zapłatę:

1. zasądził od D. W. na rzecz Gminy M. O. kwotę 2.795,30 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 marca 2021 roku do dnia zapłaty;
2. zasądził od D. W. na rzecz Gminy M. O. kwotę 1.117 zł tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;
3. ustalił wynagrodzenie kuratora na kwotę 360 zł;
4. przyznał kuratorowi dla nieznannej z miejsca pobytu pozwanej D. W. – adw. A. B. wynagrodzenie w wysokości 360 zł i kwotę tę nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zgierzu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu apelująca zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj.

- a) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. - poprzez wadliwe pominięcie, że powód nie udowodnił roszczenia ani co do zasady ani co do wysokości, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem winno prowadzić do oddalenia powództwa,
- b) art. 233 § 1 k.p.c. - poprzez dowolną, a nie swobodną, nadto wybiórczą, a nie wszechstronną ocenę złożonych dokumentów oraz zeznań świadka M. W., co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych, iż pozwana zajmowała sporny lokal w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2019r. oraz nie uiszczała z tego tytułu zapłaty.

2. naruszenie przepisów prawa materialnego :

- a) art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego w zw. z art. 225 k.c., art. 224 § 2 k.c. i art. 230 k.c. - poprzez błędne zastosowanie, w sytuacji gdy powód nie wykazał, że, pozwana zajmowała sporny lokal w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2019r. oraz nie uiszczała z tego tytułu zapłaty
- b) § 1 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - poprzez błędne niezastosowanie i przyznanie wynagrodzenia jedynie w kwocie 360 zł.

W konsekwencji podniesionych zarzutów apelująca wniosła o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i przyznanie wynagrodzenia z tytułu pełnionej funkcji kuratora w wysokości stawki minimalnej na podstawie § 1 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Ponadto skarżąca wniosła o przyznanie wynagrodzenia z tytułu pełnionej funkcji kuratora w postępowaniu apelacyjnym w wysokości stawki minimalnej na podstawie § 1 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji, istotne dla rozstrzygnięcia, nie budzą żadnych wątpliwości. Stąd te ustalenia, jak i poczynione przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wywody prawne Sąd odwoławczy w pełni podziela i przyjmuje za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Wbrew stanowisku apelującej Sąd I instancji nie dopuścił się żadnych uchybień, które musiałyby skutkować koniecznością zmiany, bądź uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

Zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. nie może być uznany za trafny.

Zauważyć należy, że apelująca nie zarzuca, aby Sąd I instancji bezzasadnie dopuścił któryś z dowodów z urzędu ani aby bezzasadnie jakiegoś dowodu z urzędu nie przeprowadził, a zatem nie ma podstaw do przyjęcia, że zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. odnosi się do normy zawartej w zdaniu drugim tego przepisu. Natomiast art. 232 zd. 1 k.p.c. określa reguły rozkładu ciężaru dowodu wyrażając zasadę kontrydiktoryjności. Adresatami normy zawartej w tym przepisie są zatem strony postępowania, a nie sąd. Wskazywany w apelacji pozwanej jako przedmiot naruszenia przepis art. 232 k.p.c. zdanie pierwsze nigdy przez sąd naruszony zostać nie może. Przepis ten nie nakłada na sąd żadnego obowiązku, ale stanowi o powinnościach stron i uczestników postępowania, tj. o obowiązku wskazywania dowodów przez strony (art. 232 k.p.c.). Nie sposób sobie nawet abstrakcyjnie wyobrazić, w jaki sposób sąd mógłby tym obowiązkiem uchybić.

Reguła dotycząca ciężaru dowodu określona w art. 6 k.c. nie może być rozumiana w ten sposób, iż zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Jeżeli strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia okoliczności uzasadniających jej zdaniem oddalenie powództwa. Jeżeli strona pozwana zaniechała inicjatywy dowodowej, to nie może oczekiwać korzystnej dla niej oceny dowodów i poszukiwać ochrony w związku z niepodjęciem aktywnych działań dowodowych przez powoda i to w związku z potrzebą wykazania okoliczności, których ta nie była zobowiązana wykazać. Ponadto należy wskazać, że naruszenie art. 6 k.c. mogłoby potencjalnie wchodzić w rachubę, gdyby sąd wadliwie zidentyfikował stronę, która powinna wykazać określone okoliczności i w konsekwencji obciążył ją w nieuzasadniony sposób skutkami ich niewykazania.

Wobec powyższego wskazać należy, że Sąd Rejonowy zasadnie uznał, iż stron powodowa wykazała zasadność dochodzonego roszczenia zarówno co do zasady jak i wysokości. Powód przedstawił dowody na poparcie swoich twierdzeń w postaci dokumentów prywatnych, zeznań świadka, a także prawomocnego orzeczenia z dnia 5 sierpnia 2020 r., sygn. akt I C 568/19, nakazującego pozwanej opróżnienie lokalu objętego niniejszym powództwem. Skarżąca podkreśla, iż wskazane dowody w przeważającej mierze stanowią dokumenty prywatne, zatem nie dowodzą prawdziwości złożonych w nich oświadczeń. Wprawdzie dokumenty prywatne nie korzystają z domniemania zgodności z prawdą oświadczeń w nich zawartych; nie oznacza to jednak, że są one niezgodne z rzeczywistością. O materialnej mocy dowodowej dokumentu prywatnego, zależnej od jego treści, rozstrzyga sąd według ogólnych zasad oceny dowodów zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c.. Samo zaś zaprzeczenie niezgodności treści powoływanych przez stronę powodową dokumentów z rzeczywistością nie podważa ich formalnej mocy dowodowej. Podlegają one ocenie według ogólnych zasad i skonfrontowaniu z całokształtem materiału dowodowego. Przedstawione przez powoda dowody były wiarygodne, i wbrew przekonaniu skarżącej, dowodziły zasadności roszczenia. Pozwana nie przedstawiła natomiast żadnych dowodów przeciwnych na wskazane okoliczności, poprzestając na gołosłownym twierdzeniu, iż pozwana nie zamieszkuje w lokalu powoda.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. byłby skuteczny tylko wówczas, gdyby apelujący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16

grudnia 2005 r., sygn. akt III CK 314/05, LEX nr 172176). Prawidłowo skonstruowany zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. powinien być połączony z zarzutem błędnych ustaleń faktycznych. W apelacji powinno zostać zatem wyjaśnione, które dowody, w jakim zakresie i dlaczego, zdaniem strony skarżącej, zostały przez Sąd ocenione z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji, które ustalenia faktyczne tego Sądu są wadliwe i jakie powinny być ustalenia prawidłowe, ewentualnie jakich ustaleń zabrakło w zaskarżonym wyroku (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa 719/16, LEX nr 2200318). Tym wymogom nie odpowiada apelacja strony pozwanej.

Wskazać bowiem należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, a dokonana ocena dowodów nie budzi żadnych zastrzeżeń pod kątem jest zgodności z zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

Wbrew przekonaniu skarżącej, Sąd Rejonowy zasadnie ustalił, że pozwana zajmowała sporny lokal w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. Jak słusznie wskazał Sąd niższej instancji, faktyczne przebywanie w lokalu nie jest warunkiem niezbędnym celem użytkowania lokalu. Nawet jeżeli przyjąć, że we wskazanym okresie pozwana nie przebywała w lokalu, pozostawał on w jej posiadaniu i użytkowaniu. Pozwana, wbrew obowiązкови nie wydała powodowi lokalu, nie zwróciła kluczy do mieszkania, nie usunęła z niego swoich rzeczy. Jak wskazał świadek, w czasie wejścia do mieszkania w sierpniu 2019 roku, lokal nie wyglądał na opuszczony, nadal znajdowało się w nim wyposażenie. Tym samym należy wskazać, że co najmniej do sierpnia 2019 roku pozwana używała lokalu. Podnoszona przez apelującą okoliczność, iż powód poprzez wymianę zamka i posiadanie kluczy do lokalu odzyskał nad nim władztwo, nie ma znaczenia dla ustalenia, że pozwana korzystała z lokalu w spornym okresie bez tytułu prawnego. W pierwszej kolejności należy wskazać, że wymiana zamka miała miejsce dopiero w sierpniu 2019 r., zatem odzyskanie władztwa nad rzeczą mogło mieć miejsce dopiero od tego momentu. Ponadto sama wymiana zamka nie oznaczała odzyskania władztwa, bowiem lokal został zaplombowany i pozostawiono informację o kluczu znajdującym się w administracji. Z pola widzenia nie można również tracić, iż prawomocnym orzeczeniem z dnia 5 sierpnia 2020 r., sygn. akt I C 568/19, nakazano pozwanej opróżnienie lokalu, zatem na podstawie wskazanego wyroku należy zakładać, że na dzień wydania tego orzeczenia pozwana korzystała z lokalu. Wobec wyżej wskazanych okoliczności nie budzi wątpliwości, że Sąd Rejonowy słusznie ustalił, że okresie wskazanym w pozwie pozwana zajmowała sporny lokal.

Przechodząc do oceny zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego, wskazać należy, że są one nietrafne.

Zarzut naruszenia art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy oraz zmianie Kodeksu cywilnego w zw. z art. 225 k.c., art. 224 § 2 k.c. i art. 230 k.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 18 ust. 1 OchrLokU, osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego są obowiązane do dnia opróżnienia lokalu co miesiąc uiszczać odszkodowanie. Byłego lokatora wiąże z właścicielem lokalu, z mocy komentowanego przepisu, nienazwany stosunek prawny; właściciel, do czasu opróżnienia lokalu przez byłego lokatora jest obowiązany znosić stan zajmowania jego lokalu przez osobę nieposiadającą już tytułu do jego używania, zaś były lokator jest zobowiązany uiszczać przez ten czas wynagrodzenie za korzystanie z lokalu bez tytułu prawnego (odszkodowanie) (por. F. Zoll, M. Olczyk, M. Pecyna, Ustawa o ochronie praw lokatorów, s. 236–237). Wyłączną materialnoprawną podstawę dochodzenia przez właściciela odszkodowania od byłego lokatora (osoby, która zajmuje lokal bez tytułu prawnego) stanowi przepis art. 18 ust. 1. (zob. uchw. SN z 5.12.2019 r., III CZP 35/19, L.) (tak: A. Doliwa, Komentarz do ustawy o ochronie lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego [w:] Prawo mieszkaniowe. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2021).

W art. 18 ust. 1–3a OchrLokU ustawodawca posłużył się pojęciem odszkodowania. Chodzi jednak o zryczałtowaną opłatę za korzystanie z lokalu, której bliżej do wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy (art. 224 § 2 KC), niż odszkodowania w rozumieniu art. 361 § 2 KC. Obowiązek zapłaty za korzystanie z lokalu nie jest bowiem uzależniony od wykazania, że powstała szkoda (zob. Zoll, Olczyk, Pecyna, Ustawa, s. 237) (tak: K. Osajda (red. serii), B. Lackoroński (red. tomu), Ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Komentarz. Wyd. 9, Warszawa 2021).

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, iż w kontekście art. 18 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy oraz zmianie Kodeksu cywilnego dla zasadności roszczenia o odszkodowanie wystarczającym jest wykazanie, że lokal jest zajmowany przez osobę, która utraciła tytuł prawny do jego posiadania. W niniejszej sprawie powód wykazał, że pozwana zajmowała lokal w budynku położonym w O. przy ul. (...) po wygaśnięciu umowy najmu i nie mając do tego żadnego innego tytułu prawnego. Jak już wyżej wskazano, pozwana nie zwróciła lokalu powodowi, nie oddała kluczy, nie opróżniła go ze swoich rzeczy. Wobec pozwanej wydano orzeczenie o nakazaniu opróżnienia tego lokalu mieszkalnego. Pozwana korzystała z lokalu, nawet jeżeli nie zamieszkiwała w nim faktycznie, bowiem pozostawał w jej wyłącznej dyspozycji i pozostawiła w nim swoje rzeczy. Jednocześnie, pomimo używania lokalu, nie ponosiła związanych z nim opłat. Tym samym jest osobą zobowiązaną do zapłaty odszkodowania za zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego w rozumieniu wskazanych przepisów.

Zarzut naruszenia § 1 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie ze wskazanym § 1 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej wysokość wynagrodzenia w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w kwocie wyższej niż określona w ust. 1, a nieprzekraczającej wskazanych stawek minimalnych, jeżeli uzasadnia to nakład pracy kuratora, w szczególności czas poświęcony na przygotowanie się do działania w postępowaniu, liczba stawiennictw w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjęte w sprawie. W niniejszej sprawie nie wykazano, by zaistniały okoliczności wskazane w pkt 1 ust. 3 wskazanego paragrafu, przemawiające za przyznaniem kuratorowi wynagrodzenia wyższego niż minimalne. Co prawda w sprawie przeprowadzono rozprawę i kurator stawił się na jednym terminie rozprawy, jednakże nie wykazał by jego nakład pracy i czynności podjęte w sprawie uzasadniały przyznanie wyższego wynagrodzenia. Również w złożonym środku zaskarżenia powódka nie wskazała okoliczności, które przemawiałyby za przyznaniem wynagrodzeni wyższego niż minimalne.

Podsumowując powyższy wywód stwierdzić należy, iż wywiedziona przez pozwaną apelacja nie zawierała zarzutów, mogących podważyć rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, w związku z czym, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c..

Wysokość wynagrodzenia kuratora została obliczona na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U z 2018 r., poz. 536) w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 z późn. zm.). Sąd nakazał wypłacić kwotę wynagrodzenia kuratora ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zgierzu.